

Dietrich von Hildebrand

Het Huwelijk

Gave en opgave van trouwe liefde

Arco Reeks 30

INHOUDSOPGAVE

LIJST VAN AFKORTINGEN	6
VOORWOORD	7
OVER DE AUTEUR	11
INLEIDING	15

Eerste deel

HET NATUURLIJKE HUWELIJK	23
A. Echtelijke liefde.....	24
B. Het natuurlijke huwelijk	39

Tweede deel

HET SACRAMENTELE HUWELIJK	55
A. Sacramentele omvorming van de echtelijke liefde.....	56
B. Sacramentele omvorming van het huwelijk.....	62
C. Motieven voor het huwelijk.....	75
D. Verhevenheid van het huwelijk	79

OVER DE AUTEUR

Hitler vreesde hem en Paus Pius XII noemde hem “de kerkleraar van de twintigste eeuw”. Meer dan zes decennia lang heeft Dietrich von Hildebrand – filosoof, schrijver en antinazi-strijder – leiding gegeven aan filosofische, religieuze en politieke groepen, lezingen gegeven in heel Europa en Amerika, en meer dan dertig boeken en nog veel meer artikelen gepubliceerd. Zijn invloed was wijdverbreid en duurt tot op de dag van vandaag voort.

Hoewel Dietrich von Hildebrand een diep en origineel denker was over onderwerpen die zich uitstrekken over het hele spectrum van menselijke belangstellingsgebieden, vermeed hij in zijn lezingen en geschriften extravagante speculaties en ingewikkelde theorieën. In plaats daarvan probeerde hij de aard en betekenis te belichten van schijnbaar ‘alledaagse’ elementen van het menselijk bestaan die gemakkelijk verkeerd worden begrepen en maar al te vaak als vanzelfsprekend worden beschouwd.

Veel van Von Hildebrand’s filosofie heeft betrekking op de menselijke persoon: het innerlijke, ethische en affectieve leven van de persoon, en de verhoudingen tussen de persoon en de wereld waarin die zich bevindt.

Zijn achtergrond maakte hem buitengewoon geschikt om deze onderwerpen te onderzoeken. Dietrich

von Hildebrand werd in 1889 in het prachtige Florence geboren als zoon van de befaamde Duitse beeldhouwer Adolf von Hildebrand. In die tijd was het huis van de Von Hildebrands een centrum van kunst en cultuur, dat werd bezocht door de grootste Europese kunstenaars en musici van die tijd. Deze vroege kennismaking van de jonge Dietrich met deze levendige, creatieve mensen versterkte zijn natuurlijke levenslust.

In Florence werd Von Hildebrand omgeven door schoonheid, de overweldigende natuurlijke schoonheid van het Florentijnse landschap en de rijke schoonheid van de vele artistieke kunstschaten die behoren tot erfenis van Florence' Renaissance. Deze Florentijnse sfeer was doortrokken van het katholicisme: in de kunst, de architectuur en het dagelijks leven van de mensen. In deze eerste levensjaren in Florence werd in Von Hildebrand een hartstochtelijke liefde voor de waarheid, het goede, de schoonheid en het christendom aangewakkerd.

Toen hij ouder werd, ontwikkelde hij een diepe liefde voor de filosofie en studeerde hij bij enkele van de grootste Duitse filosofen van de twintigste eeuw, waaronder Edmund Husserl, Max Scheler en Adolf Reinach. In 1914 werd hij katholiek. Hij was jarenlang verbonden aan de universiteit van München als filosofiedocent.

Kort na het einde van de Eerste Wereldoorlog begon het nazisme echter een bedreiging te vormen voor Von Hildebrand's geliefde Zuid-Duitsland. Met zijn kenmerkende helderheid van geest onderkende Von Hildebrand onmiddellijk het intrinsieke kwaad van het na-

zisme. Vanaf het prille begin heeft hij het nazisme (evenals het communisme) in artikelen en toespraken in heel Duitsland en de rest van Europa krachtig veroordeeld. Hij verliet Duitsland en verhuisde naar Oostenrijk, waar hij filosofie doceerde aan de universiteit van Wenen en waar hij zijn intellectuele strijd tegen het nazisme voortzette in de door hem, met dat doel, opgerichte krant *Christliche Ständestaat*. Het nazisme werd ook daar een persoonlijke bedreiging, nadat Hitler een order had uitgevaardigd om hem te doen vermoorden. Zo ontvluchtte hij Oostenrijk vlak voor de 'Anschluss' en kwam na omzwervingen via Zwitserland, Frankrijk en Spanje in 1940 berooid aan in de Verenigde Staten. Daar werd hij weer aangenomen als professor in de filosofie aan *Fordham University* in New York waar hij tot zijn pensionering doceerde. In deze periode en daarna schreef hij veel van zijn beste werken. Hij overleed in 1977 in New Rochelle in de staat New York. Dietrich von Hildebrand is twee keer getrouwd geweest. Uit het eerste huwelijk heeft hij een zoon gekregen. Zijn tweede vrouw, Alice von Hildebrand heeft in 2004 samen met een aantal studenten van haar man het *Dietrich von Hildebrand Legacy Project* gelanceerd om het leven en denken van haar man op lange termijn te promoten en te verspreiden.

INLEIDING

“Liefde is de hemel; het huwelijk is de hel”, schreef Lord Byron meer dan 150 jaar geleden. Destijds kon hij niet voorzien hoe ongelooflijk populair zijn idee vandaag de dag zou zijn.

In onze samenleving is de schoonheid en de grootsheid van de huwelijksliefde zo vertroebeld dat de meeste mensen het huwelijk nu als een gevangenis zien: een conventionele, saaie, juridische kwestie die de liefde bedreigt en de vrijheid vernietigt.

Mijn man, Dietrich von Hildebrand, was precies het tegenovergestelde. Lang voordat hij zich tot het rooms-katholicisme bekeerde, was hij ervan overtuigd dat de gemeenschap van de liefde in het huwelijk een van de diepste bronnen van menselijk geluk is.

Hij zag de grootsheid en de schoonheid van de huwelijksamenkomst van de echtgenoten gesymboliseerd door hun fysieke eenheid die op zo'n mysterieuze manier leidt tot de schepping van een nieuwe mens. Hij herkende dat de liefde in haar essentie verlangt naar oneindigheid en eeuwigheid. Daarom wil een persoon die werkelijk liefheeft, zich voor altijd aan zijn of haar geliefde binden, wat precies het geschenk is dat het huwelijk hem of haar geeft.

Daarentegen verraadt liefde zonder een onvoorwaardelijk engagement de essentie van de liefde. Wie weigert zich te engageren (of een verbintenis verbreekt

om een andere relatie te beginnen) houdt zichzelf voor de gek. Hij of zij verwacht de opwinding van de nieuwigheid met authentiek geluk.

Een dergelijk affectief defaitisme, zo typerend voor onze tijd, is een symptoom van een ernstige emotionele onvolwassenheid die het fundament van de samenleving verzwakt. Het is deels geworteld in een misverstand over vrijheid. Veel mensen bekritisieren het huwelijk omdat ze zich niet realiseren dat een persoon ook zijn vrijheid uitoefent wanneer hij of zij zich vrijelijk aan een ander bindt in het huwelijk.

Deze huwelijkskritici zien niet in dat continuïteit en vooral trouw een essentieel kenmerk is van een werkelijk grote persoonlijkheid: hij of zij kiest ervoor om trouw te blijven aan wat hij of zij heeft gezien, ook al kan zijn of haar visie later vervagen.

Op het gebied van liefde en huwelijk komt de 'hel' niet voort uit *trouw*, maar juist uit een *gebrek aan trouw*, waardoor de mens formeel weliswaar *ongebonden* is maar eigenlijk eenzaam blijft: gevangen in een oppervlakkige willekeur en een verstikkend subjectivisme.

In tegenstelling tot Lord Byron en het volksgeloof, is het huwelijk inderdaad de vriend en beschermer van de liefde tussen man en vrouw. Het huwelijk geeft de liefde de noodzakelijke structuur, de beschutting en het klimaat waarin zij kan groeien.

Het huwelijk leert de echtgenoten nederigheid en doet hen beseffen dat de menselijke persoon een zeer arme minnaar is. Hoezeer we ook verlangen om lief te hebben en bemind te worden, we schieten herhaaldelijk